
[2025-80-RE](#)

Causa 2025-80-RE

(Beltrame Moreno c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 527-2025. Recurs d'empara

Aute del 17 de novembre del 2025

BOPA núm. 141, del 26 de novembre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de setembre del 2025, per la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de l'1 de setembre del 2025, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, a la propietat privada i a l'herència, interpretats a la llum dels principis de legalitat, de jerarquia, de seguretat jurídica i d'interdicció de tota arbitrarietat, així com dels drets a la no discriminació per raó de naixement, raça, sexe, origen, religió, opinió o qualsevol altra condició personal o social, i a no ser condemnat o sancionat per accions o omissions que en el moment de produir-se no constitueixin delictes, falta o infracció administrativa, establerts, respectivament, als articles 10, 27, 3.2, 6 i 9.4 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions davant la Secció d'Instrucció 3 de la Batllia per tal que es continuï la instrucció, i, que

declari que la recurrent té dret a ser indemnitzada. Així mateix, demana que declari la suspensió dels efectes de la resolució impugnada fins que no recaigui la decisió constitucional per evitar danys totalment irreparables, cas que l'empara fos atorgada;

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 6, 9.4, 10, 27, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 30 d'abril del 2024, la Sra. Isabel Beltrame Moreno va formular una querella criminal contra la persona que el seu cosí, trobant-se en la unitat de cures pal·liatives, havia instituït hereu, mitjançant testament, així com contra la notària i els dos testimonis presencials, per uns presumptes delictes de coaccions i/o xantatges.

1.2. El 24 de març del 2025, la Secció d'Instrucció 3 de la Batllia va dictar un aute que decidia arxivar les diligències prèvies relatives als fets objecte de la querella.

1.3. La representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, l'1 de setembre del 2025, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual decidia desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la resolució de la primera instància.

1.4. El 29 de setembre del 2025, la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno va

interposar un recurs d'empara contra l'autè de l'1 de setembre del 2025, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, a la propietat privada i a l'herència, interpretats a la llum dels principis de legalitat, de jerarquia, de seguretat jurídica i d'interdicció de tota arbitrarietat, així com dels drets a la no discriminació per raó de naixement, raça, sexe, origen, religió, opinió o qualsevol altra condició personal o social, i a no ser condemnat o sancionat per accions o omissions que en el moment de produir-se no constitueixin delictes, falta o infracció administrativa, establerts, respectivament, als articles 10, 27, 3.2, 6 i 9.4 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent reconeix saber que el recurs d'empara no converteix al Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal superior de justícia i que allò que li correspon és verificar que les decisions impugnades dels tribunals ordinaris estiguin motivades i que es fonamentin en raonaments jurídics que no siguin il·lògics, ni absurds, ni il·legals.
- En aquest cas, si bé és cert que el considerant primer de l'autè del Tribunal de Corts contradiu les seves al·legacions, en el sentit que considera que el testament estava degudament signat pel testador i que la notària va verificar la seva capacitat, confirmada pels testimonis presents a l'acte, la recurrent manifesta que es va realitzar una instrucció succinta i que la causa es va arxivar de manera prematura.
- Retreu la manca de les inicials en les pàgines del testament i retreu que durant la instrucció no s'hagués efectuat una pericial grafològica de la signatura que consta en el testament, que es comparés aquesta amb altres signatures del finat que es troben en altres documents sobre les quals no hi ha cap dubte de la seva autoria, ja que considera que la signatura del testament és notòriament molt dubtosa.
- Aquestes circumstàncies vulneren els seus drets a un procés degut i a la defensa.

- Seguidament, retreu al batlle d'instrucció no haver efectuat cap investigació prop del personal sanitari que va atendre al seu cosí a l'hospital per saber si aquesta persona tenia les seves plenes facultats mentals 14 dies abans de la seva defunció, ja que es trobava ingressat a la unitat de cures pal·liatives amb un subministrament constant intravenós d'altres dosis de morfina per fer més suportable el dolor que patia derivat de la seva malaltia terminal.

- D'aquest argument se'n deriva igualment la vulneració del seu dret a un procés degut.

- Altrament, retreu que no s'hagi investigat el per què hi van haver tres testimonis en l'atorgament d'aquest testament, els quals, a més, no eren imparcials, ja que tots eren molt amics del difunt, de la notària i de l'hereu, i malgrat que dos d'ells van ser querellats, cap d'ells va prestar declaració judicial; tampoc s'ha investigat el fet que el testament s'atorgués a l'hospital a les 23.00 h, molt fora de les hores normals de visita, just 15 dies abans de morir.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions davant la Secció d'Instrucció 3 de la Batllia per tal que es continuï la instrucció, i, que declari que té dret a ser indemnitzada. Així mateix, demana que declari la suspensió dels efectes de la resolució impugnada fins que no recaigui la decisió constitucional per evitar danys totalment irreparables, cas que l'empara fos atorgada.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts destaca, en primer lloc, que convé recalcar que la querella es fonamentava bàsicament en les afirmacions de la querellant, segons les quals ella era coneixedora que el testament s'havia fet sense la signatura del testador i sense la seva capacitat necessària i suficient per prestar consentiment. Doncs bé, davant d'aquesta afirmació, de les diligències practicades pel batlle instructor, de la declaració de la notària i de l'examen del Protocol, Tom 17, any 2020, el qual conté l'original del testament obert número 728 de l'1 de juny del 2020, atorgat pel testador, s'advera que, contràriament a les manifestacions de la querellant, com bé recull l'acte d'arxivament "*el testament en qüestió va ser degudament signat per l'avui difunt, davant la notària i la presència de tres testimonis*", que la fedatària pública va valorar la capacitat del testador, la qual també van poder confirmar els testimonis presents a l'acte d'atorgament, i els quals també han comparegut i s'han manifestat en aquesta causa mitjançant escrits, de la mateixa manera que ho ha pogut fer la querellant, per tant, sense necessitat de cap altra actuació s'ha de considerar, d'acord amb allò decidit pel batlle instructor, que les afirmacions i sospites o "*sorpreses*" de la querellant es troben mancades de cap element objectiu que n'avalí racionalment la versemblança, motiu pel qual s'estima adequat arxivar les diligències prèvies.

- En segon lloc, pel que fa a la pretesa manca de motivació jurídica de l'auta d'arxivament al·legada per la recurrent, el Tribunal de Corts considera que s'ha de posar en relleu que el batlle instructor no solament recull els preceptes legals en què encertadament es fonamenta la seva decisió, sinó, també la jurisprudència de la Sala Penal, fonamentació que la recurrent mateixa corrobora en el seu escrit, citant en el mateix sentit *"No és baladí recordar que "el dret penal necessita de seguretats, de garanties, i no li basten les elucubracions, molt freqüents en l'àmbit col·loquial, però inhàbils en qualsevol procés penal que es consideri mereixedor de tal nom pel seu rigor i la seva serietat. La mera possibilitat (...) per tant, no és bastant"*.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació de la recurrent i confirma la decisió d'arxivar les diligències prèvies adoptada per la Batllia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El motiu principal del recurs d'empara de la recurrent, és a dir, la Sra. Isabel Beltrame Moreno, es basa en el caràcter pretesament erroni de la resolució judicial que ha estat adoptada amb anterioritat, és a dir, l'auta del Tribunal de Corts de l'1 de setembre del 2025. La recurrent estima que s'han vulnerat els seus drets protegits a l'article 10 de la Constitució i, més concretament, els seus drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, com també els seus drets a la propietat privada i a l'herència (interpretats a la llum dels principis de legalitat, de jerarquia, de seguretat jurídica i d'interdicció de tota arbitrarietat), a no ser discriminada per raó de naixement, raça, sexe, origen, religió, opinió o qualsevol altra condició personal o social i a no ser condemnat o sancionat per accions o omissions que, en el moment de produir-se, no constitueixin delictes, falta o infracció administrativa, establerts, respectivament, als articles 27, 6 i 9.4 de la Constitució.

3.2. És ben sabut que el recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

Per començar, s'imposa una recapitulació sintètica dels fets que han donat lloc a aquest recurs d'empara. El 30 d'abril del 2024, la recurrent va interposar una querella criminal contra diverses persones per uns presumptes delictes de coaccions i/o xantatge, tipificats i penats als articles 139 i

La recurrent, cosina del finat, Sr. Miquel Mandicó Casal, referia que el darrer testament del seu parent es va establir sense la seva signatura i sense la capacitat necessària i suficient per prestar consentiment. La querella es va presentar contra la persona que el seu cosí va instituir com a hereu únic, contra la notària encarregada de redactar el testament obert, i contra dos dels tres testimonis presents a l'acte.

Les diligències penals prèvies van ser arxivades, el 24 de març del 2025, pel batlle instructor i confirmades, en grau d'apel·lació, per l'aute del Tribunal de Corts de l'1 de setembre del 2025, objecte d'aquest recurs d'empara.

La recurrent es queixa, en especial, sobre la deficient investigació realitzada pel batlle instructor i, molt concretament, de l'absència de: a) la declaració judicial dels testimonis querellats; b) la declaració del personal sanitari, així com la realització d'una prova pericial mèdica; i, c) la realització d'una prova grafològica.

El Tribunal de Corts va confirmar l'aute d'arxivament del batlle instructor, explicant que aquest darrer: 1) va prendre declaració a la notària querellada, la qual -juntament amb els tres testimonis- va confirmar la capacitat del testador; 2) va comprovar que el testament estava degudament signat pel difunt; i, 3) va escoltar -mitjançant els respectius escrits- les tres altres persones querellades.

Aquest raonament s'ajusta als canons habituals del Tribunal, sense albirar-se cap actuació arbitrària o argumentació il·lògica. Pel que fa a la manca de declaració judicial de dos testimonis, del personal sanitari i la realització d'unes proves pericials, els òrgans judicials han entès que esdevenia innecessari, hagut compte de les proves ja practicades. I aquesta resposta tampoc apareix absurda, particularment, per raó de la força probatòria que la llei atribueix a les constatacions realitzades pels fedataris públics. Escau recordar igualment que la direcció de la instrucció correspon al batlle instructor, i, que el dret a interrogar o a fer interrogar els testimonis de càrrec correspon a la persona acusada i no a la part acusadora. La seva obligació principal consisteix en investigar els fets amb diligència i amb l'extensió adequada a la seva naturalesa, sense ser sotmès a totes les peticions de les parts involucrades en el procés penal.

Altrament, l'aute d'arxivament està degudament fonamentat en Dret i sense que la recurrent hagi explicat, amb el rigor jurídic suficient, en quina mesura s'hauria minvat el seu dret a la defensa.

3.3. La recurrent al·lega igualment la vulneració dels articles 6 (dret a no ser discriminat) i 27 (dret a la propietat privada i a l'herència) de la Constitució. La invocació solitària d'aquests drets fonamentals queda, però, fora de l'àmbit d'aplicació del recurs d'empara, de conformitat amb l'article 41.2 de la Constitució.

Pel que fa l'article 9.4 de la Constitució (dret a no ser condemnat o sancionat per accions o omissions que, en el moment de produir-se, no constitueixin delictes, falta o infracció administrativa, llegit *a sensu contrario* segons la recurrent), aquest precepte no s'articula amb la deguda concreció, amb cap acció o omisió del Tribunal de Corts, de manera que resulta impossible pronunciar-se al respecte. De totes maneres, és evident que no existeix cap dret constitucional a fer processar o condemnar penalment una tercera persona i que la prohibició de la retroactivitat assisteix a la persona condemnada o sancionada però, en cap cas, al denunciador o querellant.

3.4. Les consideracions exposades en els fonaments de dret anteriors justifiquen la inadmissió a tràmit del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-80-RE interposat per la representació processal de la Sra. Isabel Beltrame Moreno contra l'aute de l'1 de setembre del 2025, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la Secció d'Instrucció 3 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 de novembre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy
President

Pere Pastor Vilanova
Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

Jean-Yves Caullet
Magistrat